

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, vasárnap, márczius 13

Tizenegyedik évfolyam.

A GAZDASÁGI CSARNOK.

Az erdélyrészi arisztocratiának két jeles ifjú tagja pár nappal ezelőtt egy oly talpraesett eszme érdekében szolgáltatta közreműködésre hazarészünk gazdaközön-ségét, hogy kötelességünknek tartjuk a magunk részéről is különös figyelmébe ajánlani a tervet anyagi előhaladásunk minden barátjának.

A termelőnek közvetlen összeköttetése a fogyasztókkal egy gazdasági csarnok által, hol elhelyezi a gazda terményeit, s a fogyasztó éppen abban az árban szerezheti meg, mintha a falvakon egyenesen a gazdaktól vásárolná be, rég érzett szükség, s jövedelmes sikere ki-maradhatatlan.

Eddig ezen érintkezés csupán a heti- és országos vásárok alkalmával jött létre, de ezen vásárok inkább csak arra valók, hogy a közvetítő kereskedők szerezzék be maguk számára az árut, hogy rajta nyereszkezhessenek. Ezen kívül az árak e vásárokon a rendkívüli véletlenségek befolyása alatt állanak, s olykor a vevőnek, mások az eladónak okoznak károkat. Ha történetesen a rossz időjárás következtében, vagy egyéb okok miatt a gazdák bizonyos cikkekben keveset hoznak piacra, az árak aránytalanul felszökkennek, s a korábban olcsóbban beszerzett cikkekkel a kofák és gabona-kereskedők jó nyereség mellett elégitik ki a szükségletet. Más alkalommal történetesen nagy tömegekben jelenik meg valamely áru a piacon. A gazda nem viheti vissza árát, nincs a hol eladás végett elhelyezze, s kénytelen potom áron elfecselelni terményeit. Meg más alkalommal ismét a fogyasztó közönség van felakadva, mert olykor bizonyos cikkek egyáltalán semmi áron sem találhat fel a piacon, sokszor meglehet talán épen a miatt, mivel a vidéken minden termelő azt híven, hogy azon áruból igen nagy tömeg fog megjelenni a piacon, s jobb időkre várva senkisé, vagy nagyon kevesen hoznak be, meglehet, egy akkor leginkább keresett terményt. Te kintette vendő még e mellett, hogy a lakosság tulnyomó nagy része fogyasztási cikkekben szükségleteit csak napról-napra fedezvén, egy részt azért nem vásárolhat közvetlenül a termelőtől, mivel hetivásár egy héten csak kétszer esik, másrészt azért nem, mert itt nagyban történik az eladás.

Mi aztán mindennek a következménye? Az, hogy százakra megy városunk-

ban a kisebb terménykereskedők, s talán sehol a világon nem nő oly nagy száma a kofák hatalmas serege, mint Kolozsvárt.

A kereskedés helyes közgazdasági viszonyok között az ország különböző piacai között előforduló árkülömböséget, vagy az eladási és vásárlási idő következtében felmerülő különbözetet zsákmányolja ki a maga javára; tehát vagy más vidékről szállítják egy más pontra a terményt, vagy az évszak más részében megvásárolt cikkeknek később alkalmasabb időben bocsátják piacra. Nálunk a termény-szátoások már az nap délbén jó nyereséggel árulják el, a mit reggel vásároltak a vidéki néptől, s a kofák egész héten át megélik a heti vásárokon beszedett áruk nyeresményéből.

Ez nem természetes állapot, s ezen csak egy terménycsarnok segíthet, mely biztosan meg fogja osztani a közvetítők által eddig nyert összegeket a termelők és fogyasztók között, egyik többet kapván, a másik kevesebbet adván az árúért.

Egy árucarnok, hol tejet, vaját, túrot, sajtot, szárnyasokat, vadhúst, halat, gyümölcsöt, főzeléket, gabona-féléket stb. méltányos, a termelő és fogyasztó igényeinek megfelelő határozott áron minden időben kaphatni, a legegészségesebb és legbiztosabb vállalat lenne Kolozsvárt, s ha gazdánkban egy kis életrevalóság van, létre is hozzák azt.

És ha létesül, kétségtelenül legnagyobb gondot annak szervezésére, s a vezető egyéniség megválasztására kellend fordítani. A legnagyobb nehézség bizonyára az árak megszabásánál fog előfordulni. A csarnok csak bizonyányi alapon léven létesíthető, falun a birtokos nehezen határozhatja meg a városi áralakulások, nem ismerve az eladandó cikkek árát, s mindenesetre egy lelkiismeretes, de azért szemes üzletvezetőtől kell függnie, hogy értékének s a viszonyoknak megfelelőleg árulása a terményt. De szükség van másfelől a gazdaközönség jó indulatára s elnézésére is. Megeshetik, hogy a gazdasági csarnok elárulítása némelyiküket nem elégíti ki; meglehet, hogy ugyanazon cikket véletlenségek befolyása alatt jobban is lehetett volna értékesíteni, s a termelőnek tisztá kára van. Ily esetekben meg kell fontolnia a termelőnek, hogy a csarnok minden körülmények között solid és egyöntetű árral állhat fenn, s csak ezen esetben fordul hozzá bizalommal, s nem az idő szélsége szerint, hanem állandóan a fogyasztó. A gazda is csak így járulhat hozzá egy

csi négy szögletében, körülánczolva mindenünk magát a farkas-bőrös bundával, nyakraválkó shawallal, nemez csizmával — míg darabonkint le nem vedlett ruhát a nehéz ruházat a füllesztő meleg légkörben, melyet a disznó-kereskedő pipája füstje luciferi tűzökkel impregnált.

Próbáltuk volna az ablak nyitást, hogy pár percze legalább friss lég-készlettel töltsük meg tudónkat, mint a bálna, midőn a víz felszínére emelkedik, de a veszekedő szelek, egymás hájába kapaszkodva, buktak be hozzánk, a nyitott ablak résén, magunkkal ragadvá a vastag közszen füstöt s a már hulltokban elmoszkosodott eső cseppeket, melyek alig hagyták el felhő-othonunkat, korommal, füsttel érintkezve, elveszték tisztaságukat, mint a Váci-utca hosszát rovó „szépségek.”

Íde bent tojtogatott a füst, bosszantott a disznó-kereskedő hortyogása és az utazó úgynök mindent fitymáló hányavetése — sőt, meg-bocsát Lajos barátom, még a fennkölt értekezés is, az örök-békéről, az általános lélegyverkezésről. Oda kinn zuhogott az eső, nagyokat patogott a vágány, midőn egy-egy hídön vágatunk keresztül s a megálló helyeken lehetett hallani a pályáról és kocsivezetők beszélgetését, a dagadó vizekről, a megrokkant töltésekről és az ingadozó csúzlópökről. . . .

Sohogysom bírtam aludni. — Lajos barátom szónoklata lassanként rendszeres lélegzésbe olvadt át, a disznó-kereskedő hortyogását, olykor gőresős köhögési rohamok szakították meg, míg az utazó úgynök nagy igyekezettel fújta a kását, melyet — talán otthon álmódva magát — képzeletben maga előtt láthatott.

Fél-imetemben kintő látások győfőrték. Mély szakadásokon kelle átgáranom. Kénkö lángja

olyan intézet létesítéséhez, a hol, ha bármikor megjelenik cikkeivel, mindig biztos vevőre talál.

Részünkről tehát üdvözlöljük a két nemes kezdeményezőt, nekik kitartást, a gazdának buzgósgát kívánunk a derék terv létesítéséhez.

A képviselő ház mentelmi bizottsága tegnap d. u. 5 órakor tartott ülésében tárgyalás alá vette Verhovay Gyula és Ugron Gábor képviselők mentelmi ügyeit. Verhovay Gyulára nézve, ki a „Függetlenség” 317 számában megjelent „vérlázító merénylet” című és a 333. számban megjelent „Farkas és bárány” című cikkekben elkövetett sajtó vétsséggel vádoltatik, a bizottság nevezett képviselőnek kihallgatása után elhatározta, hogy a képviselőháznak mindkét esetben a mentelmi jog felfüggesztését fogja ajánlani. Ugron Gábor ügyében, ki izgatással, becsütlésértés és rágal-mazással vádoltatik, abban állapotott meg a bizottság, hogy az eddigi adatok nyomán nevezett képviselő mentelmi jogának felfüggesztését, a háznak nem fogja ajánlani. A bizottság ide vonatkozó jelentéseit Krajcsik Ferencz előadó legközelebb fogja a képviselőház elé terjeszteni.

Az országgyűlési függetlenségi párt tegnap tartott értekezletét a Budapest fővárosi rendőrségről szóló tjavaslat részletei tárgyaltattak. Az értekezlet elhatározta, hogy Madarász József, Szederkényi, Eötvös Károly, Thaly Kálmán s mások nyújtanak be módosításokat.

Csatár Zsigmond bejelenti, hogy ma interpellatiót öhajt intézni a belügyminiszterhez a budapesti rendőrség által hatásköre alá nem tartozó pestmegyei lakosok beidézése tárgyában. Helyeslőleg tudomásul vétetett.

Román vasuti terv-ek. Míg a Duna jobb partján a szerb és bolgár vasutakért foly a küzdelem, Bukarestben a Jeni-Zagrától Tirnován, Szisztován, Zimniken és Krajován át vezető vasutvonalat szeretnék minden áron keresztülvinni. E mellett propagandát akarnak csinálni román kikötők mellett a Feketetengeren. Hivatalosan és félhivatalosan igyekeznek kimutatni, hogy nem csak az aegeli és márványtenger hivatvák a kelettel közvetíteni a kereskedelmet, hanem a feketetengeren át is járhatni oly fontos kereskedelmi utakhoz, a melyeken Dél Oroszország, Arménia, Perzsia stb. elérhető. Mindenféle számításokat tesznek és Galacz mellett már egy nagy dunai kikötőt fel is vettek a tervezett vasutálózatba, sőt Burgaszt, Várót és Kisztdenzsét is bele akarják vonni. Szóval a román uraknak a fejkük most csupa vasutak-

csapott föl a mélyből, tűz-szemű szörnyek lesködtek, nagyra tátott torokkal, az oldal repedéseiből s a mint lélekzetet vettek, ránczos gégéjük hörgött, mint a szivály-iszap, melyben elefántok topognak. Főlradiam: társaim horkolása, kása fuvása, csöndes lélekzése, a vonat robogása és az eső csapkodása volt hallható csupán. Megint elkábultam, most óriási szikla-darabok záporra közt bukdaesoltam; fejemet ide-oda kapkodtam, hogy az alázuható tömegeket kikérülhessem — egy föld mélyéig ható csattanás, a legnagyobb szikladarab homlokon sujt. . . . Ré-mülve ugrom talpra: az utazó úgynök kézi táskája esett a hálóból fejemre.

„Nagyvárád, tíz perc” hangzik a vezető reketes kiáltása s következik ismét a beszélgetés, a kocsi ablaka előtt, a megáradt vizekről s az átázott töltésekről. Csattogva-pattogva indulunk tovább s a kábitó szakában nincs enyhítőül egy emberi hang, a mely közbeszóljón; az alvók között egyedül, elhagyatva érzi magát, a ki ébren számítja a perczeket, órákat, csiga lassúságunkban, a mikor majd jó meleg szobában, puha párnás s még puhább karok között, mosolygó gyermek-arcoktól körülveve pihenheti ki az ut fáradalmait, az éj gyötreimét.

„Mit hozott papa?” „Hozott-e hajas habát? Tarka tollas csákót? Kepes könyvet?” „Szabad-e még egy czukorkát venni?” „Jaj! a sikolt a kisebb, midőn az Album kapcsát kiakaszva, a doboz födele fölcsapódik s torzképi ördög-fej tti föl magát a beljéből. A legkisebb, az a szőke haju pirinyó szentség, még csak motyog, de már nagy büszkén mutogatja ujra szerzett tudományát: tipegő lépteit s üm-getve vonja magára a figyelmet, hogy ő is itt van, neki is nyujtsunk egy tekintetet, egy csókot, egy izes falatot.

kal és kikötőkkel van tele, de a zsebük — az tures.

A haziipar.

A házi ipar és iparoktatás országos bizottsága tegnap este tartotta Matlekovics Sándor államtitkár elnökele alatt első ülését. A bizottság tagjai teljes számban jelentek meg, kiket Matlekovics üdvözlölvén, kerek, szép beszédben kifejtette a bizottság feladatát.

Szükségtelen — ugymond — a bizottság tagjai előtt fejtegetnem, mennyit tettek a gyakorlati szakoktatás terén az utóbbi 10—20 év alatt a nyugati államok, különösen a velünk szomszédos és az iparosaink versenyképességére oly nagy befolyásu Ausztria. Igaz, mi sem maradtunk a haladás említett jeleivel szemben tétlenek; nálunk is találkoztak egyes lelkes férfiak, kik tanulthelyek felállításán fáradoztak; nálunk is keletkeztek a közvélemény követelése alapján egyletek és társulatok, a melyek a háziipar fejlesztésére törekcszenek. De mindezen törekvések nagy részben inkább csak a véletlen következményei, a jó ügy iránti lelkesedés szüleményei, a melyek itt-ott az egyszerű utánzás jellegével bírván, a tulajdonképi szükséglet helyes kielégítésére nem vezetnek. Ha a társadalom és az állam egyszer felismerte azt, hogy iparosságunk fejlődésének egyik mulhatatlan követelése a szakoktatás; ha bizonyos az, hogy a világfejlődés jelen korszakában nem lehet többé megelégedni azzal az oktatással, a mit az iparos mesterénél nyer; ha igaz az, hogy az iparosokat a tanulmányokkal, a tudomány haladásával folytonosan meg kell ismertetni: — akkor az iparos szakoktatás ügyét nem szabad a véletlenség azon stádiumában hagyni, a melyben az jelenleg áll, hanem nálunk is az ipari szakoktatásba rendszert kell hoznunk. Szép, de nehéz a feladat, mely nekünk jutott. Szép, mert egy ország iparának s vele kapcsolatlan jólétének szilárd alapokra fektetéséről van szó. Nehéz, mert mint minden nagy czél elérése kitartást, erőlyes munkát és szorgalmat igényel, és mert hazai viszonyaink számos oly akadályokat gördítenek ezen tevékenység elé, a melyek más vagyonsámb, miveltebb és fejlettebb országokban ismeretlenek. A helyes rendszert megtaláljuk, ha az érdekelt köröket tevékenységre sikerül buzdítani, ha az ipartestülleteket, az iparegyletöket, a kamarákat, a törvényhatóságokat, vagyonsámb főurainkat és a főpapokat az illető egyes vidékeken iparoktatás előmozdítása végett a közreműködésre bírjuk; ha az állam tevékenységét első sorban a kezdeményezés és ösztönzés, második sorban pedig a felügyelet és a megkezdett működés ápolására szorítjuk: úgy hiszem elérjük a czélt, és az országos bizottság működése nem lesz eredménytelen. Ezen irányban működni lesz törekvésem, s arra kérem az

Ah, hogy elfelejtjük majd ez édes körben a nagy város fényes palotáit és mocskos embe-reit; a drága kirakatokat és az olcsó szépségeket; a hazug mosolyokat és keserűen való ámitásokat; a vonat búztét, zakatáját; eső csapkodását, szélvihar búmbólését, töltések rokkánását, hídcsúzlópök megingá —

Egy óriási roppanás szakítja meg az édes álmadozást. Az egész világ egy recsegés, közbeszakítva kétségbeesett sikoltozásoktól, a föld feloldalt libben s aztán zuhan kábitó sebességgel, le a mélybe, az antipodeseken is túl. A kocsi egész tartalma összeomlik: emberek, máhák, bundák, ruhák egy gomolygása keverednek, a kocsi-lámpa széttörve csúrómpöpl, széles láng-nyelvűre gyuladt köolaj tartalma szétfoly a gomolyagyon; az alvók hörgöve ébrednek, az ébren levő rettenetes józanágában egyedül látja és érti a kétségbeeső helyzetet, még egy percz s a bezúzódozt ablaktáblák helyén haragos mor-molással omlik be a piszkos, iszapos hől, éles jégdarabok metszik fel arcunkat, kezeinket, már szájunk is tele a vastag sárral, még egy hörgés s avval vége mindennek, a Körös hullámai tombolnak fölöttünk. . . .

Az Ur 1881-ik évének márczius 10-ikéről 11-dikére forduló éjjelen így történt — — volna velünk, ha igaz lett volna, a mit tegnap Kolozsvárt, városszerte, egész nap beszéltek, hogy a gyorsvonattal a bucsai hid leszakadt s a vonat mindenestől odaveszett.

Most pedig jó meleg szobámban, kényelmes karszékemben írom ezeket s édes kicsinyeim itt csicseregnek körültem. . . .

E-n.

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelich Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein, és Vogler hirdetés közz. irodája. Goldberger A. hirdetések fevételi irodája Budapest Szervitátor 8. sz.

Nyititási csihkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

országos bizottság tisztelt tagjait, támogat-sák ez irányban gyöngö tehetségemet. A bizottság ezután tárgyalás alá vette a körébe utasított folyó ügyeket és elhatározta, hogy javasolni fogja a kassai köve szövő iskolának támogatását, illetve országos segítését; továbbá a központi házi iparegyletet segítését évenkénti 2000 firtal, azon feltétel mellett azonban, hogy központi árucarnok megfelelő átalakítása tárgyában még a folyó évben előterjesztést tesz a miniszteriumnak, s végre elhatározta, hogy a háromszéki házi iparszövetkezet szövő iskolájának támogatását és segítését ajánlani fogja a kormánynak.

ORSZÁGYÜLÉS.

A képviselőház ülése mároz. 10-én.

A lapunk tegnapi előtti táviratában előadottak után K a d a Elek három szempontból veszi bírálat alá a fővárosi rendőrségről szóló tjavaslatot: 1. hogy abban a rendőrség jogai szabályozva vannak-e, 2. a fővárost nem terbeli-e annak pénzügyi oldala és 3. hogy az, mint rendőri törvény, megfelel-e a követelményeknek. Egyik szempontból sem tartja elfogadhatónak a javaslatot, mert nemcsak, hogy sok hiányos, — de sok veszedelmes intézkedést is lát abban. Pártolja a kisebbség véleményét, s nem fogadja el a tjavaslatot. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Németh Albert merényletnek tartja a tjavaslatot az egyéni és közszabadság ellen. A tjavaslatot csak az esetre fogadná el, ha azt a miniszterelnök a 48-ki belügyminiszter Szemere Bertalan által jegyzőkönyvileg megörökített következő elveken terjesztette volna be: a rendőrség feladata segíteni és nem alkalmatlankodni, szolgálni és nem uralkodni. (Helyeslés a szélső baloldalon.) A véleménynyel nem bajlódni, hanem a tettekre felügyelni; a visszaélések, a hanyageások, a küzbajok megszüntetésére az illető hatóságoknál, vagy ha ez a dolgon már nem segíthetne, a kormánynál fellépni. Szólo csakis ily elveken alapuló tjavaslatot szavazna meg. Hogy a rendőri közegek megfelelhesse nek mindazon igényeknek, melyeket a tjavaslat kíván, minden egyes rendőr liberáljába Tisza Kálmán esztét, szellemét kellene belehajtani. (Dortltség balfölől.)

Kijelenti, hogy szólo a municipális jogok öre, megóvjója és oltalmazója, (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) s ennél fogva azt, hogy a rendőrség a törvényhatósággal szemben koordinált helyzetben legyen, — mint a tjavaslat mondja — azt józan, policalis forgalommal összeegyeztetni nem tudja, és tagadja, hogy a miniszteri rendeletek a rendőrség működésére nézve jogalapot képezhesse nek.

A magyar alkotmányos szabadsággal nem tartja kompatibilisnek, hogy a rendőrség közé ne tartozzék a fáklýásmenetek engedélyezése,

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenhetedik fejezet.

Ki a boldog?

(Folytatás.)

— Ez nagyon is igaz, felelt szomoru-an Vilmos, s én is meghalhatok a távolban. De mi haszna ilyesmikre gondolni. Ugy érzem, soha sem bírnék elég bátorsággal elutazni, ha nem táplálna a remény, hogy mindeniket épen, egészen foglak viszont láthatni, midőn haza jövök. Neked minden hónapban egyszer írnod kell nekem, mert anyámnak ez sokkal nagyobb fáradságába kerülne, s meg vagyok győződve, hogy mindent a legjobban meg fogsz írni nekem felőlük, s aztán az én leveleim, akár hozzá, akár hozzád lesznek is intézve, egyaránt fog-nak mindkettőtöknek szólni.

És Trudka aztán ne feledkezz el rólam és szeress ép oly erősen, ha már nem leszek is itt körülöden, érte d?

— Téged elfeledni, Villi! Mindig gondolni fogok rád és épen ugy szeretni, mint eddig. Tehetnék is-e másképen? De te, ki idegen országba, idegen környezetbe jutsz és oly sok újat látsz ott, tudom felényire sem fogsz annyit reám gondolni.

— Ha azt gondolod Gertrud, akkor nem ismersz engem, nem tudod mit beszélsz. Neked megmaradnak itt barátaid, s én pedig idegen földön leszek, egyedül, elhagyatva, de éltem minden perczé-

mely szerint, ha valahol fátylaszenét készítenek adni, akkor ezen megelőző, bülselkedő és mindentudó észével azt is meg fogja latolni, hogy kárára vagy hasznára lehet-e az a miniszternek. Ha igen, megengedi, ha nem, eltiltja azt. Figyelmezteti a miniszterelnököt, hogy ha a tjavaslat elfogadtatik, a rendőrség ép úgy gyűlölt intézmény lesz, mint a Bach-korszakban volt. Nem fogadja el a tjavaslatot. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Pázmándy Dénes elfogadja a törvényjavaslatot, mint lépést a javulás felé. A főváros hozzájárulási arányát a költségekhez tulságosan nem tartja, hogy a javaslat a rendőrség hatalmát tágitaná sőt nézete szerint nem ruházza fel azt azon jogkörrel, mely meg illetné.

Szilágyi Dezső a vitát holnapra kéri halasztani és helyteleníti, hogy a miniszterelnök nem szólal föl a törvényjavaslat védelmére.

Tisza Kálmán miniszterelnök megjegyzi, hogy utasítást arra nézve, mikor szólaljon fel, nem fogad el senkitől. Németh Albert ellenében pedig azt mondja, hogy azzal, ki az egészségügyi rendőrséget neveléssé teszi, és azon nemzetre nézve, melynél behozott, megbélyegzőnek tartja, a rendőrségi intézményről vitatkozni nem kíván. Pázmándyval szemben megjegyzi, hogy helytelen, külföldi ellenségeinek nagy öröme az állapotaikat sőtétébe színeben festeni, mint a milyennek. Ilyesmi külföldön nem történik.

Ezzel az ülés 2 órákor ért véget.

— márcz. 11-én.

A lapunk tegnapi táviratában érintették után az általános vita berekesztetik. Szólásra még csak a bizottsági előadónak és a kisebbségi vélemény előterjesztőjének van joga.

Péchy Jenő előadó: Megjegyzni, hogy az eddigi vita oly keretben mozog, hogy a felhozottak inkább a részletes, mint az általános vitába valók. (Helyeslés jobbfelől.) A rendőrség fizetését nem tartja magasnak s figyelmezteti Németh Albertet, hogy maga a miniszter által benyújtott eredeti, hanem a közigazgatási bizottság által beadott és átdolgozott javaslat tárgyalatik. (Tetszés jobbfelől.) Pártja Németet felszólalásában eskis azért támogatta, hogy jó kedvük meg ne zavartassék. Eötvös Károlyt azon közmondás megtartására kéri: qul bene distinguat, bene doceat. (Helyeslés jobbfelől.) Kijelenti, hogy így a közigazgatási bizottság, mint a kormánypárt, a teendő módosítványokat, ha azok valóban észszerűek lesznek, elfogadja és ezért ajánlja a törvényjavaslatot elfogadásra. (Helyeslés jobbfelől.)

Tisza Kálmán miniszterelnök. Szederkényi figyelmeztetésével szemben tulságosnak találja azt a kívánságot, hogy az általa nem ismeri, csak jelzett és még csak benyújtandó módosítványokról nyilatkozzék. Abból, hogy a rendőrség koordinált viszonyba jut a hatósággal, még nem következik az, hogy a rendőrség is azon hatalommal ruházatik fel, a melylyel a municipium fel van ruházva. (Helyeslés jobbfelől.) A színházi kérdésre nézve megjegyzi, hogy erről azt mondotta, hogy az érthető ott, hol a viszonynak nem változtak és hogy arra a fővárost illetőleg nem elég bivatkozni, mert a midőn azon törvény alkotva lett, a fővárosban éppen úgy, mint az ország többi részében a hatóság magában foglalta a rendőri hatóságot is. 1872-ben a fővárosban a hatóság megosztott és annak rendőri része az államra ruházott. Szükséges te-

ben szívem csak nálad és anyámnál lesz, inkább fogok élni, mint amott a távolban.

Itt a Cooper ur bahaérkezése félbeszakította beszélgetésüket, s többet nem is beszéltek azután e tárgyról; de azon reggel, midőn Villi útra kelendő volt, s Szullivánné egy jól meg tömött bőröndre hajolva igyekezett könnyűt elrejtetni, s mr. Cooper fejét a szokottnál is mélyebben lehajlva, tartotta kezében egészen kialudt pipáját; oda sugta Villi Trudkának, ki egy könyvesláda bezárásával foglalkozott:

— Kedves jó Trudkám, érettem viseld jó gondját anyáknak, s nagyatyáknak, csaknem annyira a tiédek ők, mint az enyének.

Midőn Villi ily módon először vált meg otthonától egészen, hogy a nagy világban küzde keresse szerencsáját Cooper ur sok jó interest adott neki az utra; intve őt, hogy ne építsen igen nagy reményeket a jövőre, s lehető siker esetére ne bizza el magát soha.

Szullivánné nem sok tanácsadással látta el fiát az útra. Bizott azon tanításokban, melyekben gyermekkorá óta részesült, s csak e néhány szóban foglalta össze anyai tanácsait.

— Szeresd és féld az istent Villi mindenben, s ne engedd anyádat benned csalódn.

Nem is időztünk az utolsó est leírásánál, melyet az ifju még családja körében eltöltött, anyja utolsó esti imájánál, s reggeli áldásánál, az utolsó reggelinél, melyet együtt elköltöttek, (Trudka is ott volt velük) sem az utolsó búcsu ülése-nél.

hát, hogy a törvényben megmondassék, mi marad a színházat illető jogkörből a városnál és mi illeti meg e tekintetben a rendőrséget.

Pázmándy azon észrevételével szemben, hogy a javaslatban sok definitió, felhozza, hogy mikor a törvényjavaslat alkotott, azt hitte, hogy mivel igen sok fontos ügy nincs törvény által szabályozva, azokat a javaslatba felvenni helyes. Utal arra, hogy ma is megtámadták azért, hogy miért nincs még több intézkedés a javaslatban. Nézete szerint ha minden, ezen tárggyal összefüggő intézkedést felvett volna, akkor a javaslat egy codex lett volna és néhány ezer szakaszból állana. (Helyeslés jobbfelől.)

Beismeri helyességét annak az észrevételnek, miszerint a közigazgatási bíráskodást a javaslat keretében meghonosítani nem lehet. Ha az 1872-iki törvény rendelkezései vétetnek irányadóknak, abból az következik, hogy a rendőri bíráskodást külön törvényre kell behozni. Azon módosításokról, melyek a javaslat hiányainak pótlása végett fognak beadatni, a részletes tárgyalás folyamán fog nyilatkozn.

Szilágyi Dezső éles kritikájára azon észrevételt teszi, hogy ő sem képes oly törvényjavaslatot készíteni, hogy a szónoki dialectica segítségével annak kifejezései közt ellentéteket ne tudna kimutatni. (Helyeslés.) Azon aggodalmat illetőleg, hogy a rendőrség hatásköre miniszteri rendeletekkel, vagy szabályrendeletekkel tágitatni vagy megszoríttatni fog, figyelmeztetett arra, hogy ez törvényeink értelmében nem lehetséges, mert a miniszteri rendeletek és a szabályrendeletek csakis a törvény korlátai közt bocsáthatók ki és hogy ellenkező esetben érvényüket veszítik. (Ugyan! jobbfelől.)

A municipiumok jogait eddig sem csorbította, hanem tágitotta és erősítette. A fővárosi rendőrség költéseit nem tartja nagyoknak s kéri a törvényjavaslat elfogadását azért, mert hogyha nem fogadtatik el, a helyzet olyan lesz ezentúl is, mint a minő eddig volt. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Tisza Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy azt mondotta, hogy a rendőri bíráskodást szervezni addig, míg a bírói perrendtartás el nem készül, nem lehet és hogy helyesebbnek tartja azon remélhetőleg nem sokáig tartó időt át még várni, mintsem egy újabb provisoriumot teremteni. A törvényjavaslatot azzal ajánlja elfogadásra, mert az a személyes szabadság tekintetében az eddigi helyzetet jobbá teszi.

Móricz Pál kéri a házat, megengedje, hogy pártja nevében Eötvös azon megjegyzésére, melyre a miniszterelnök is reflektál, válaszolhasson. (Zaj. Halljuk!)

Eötvös Károly kijelenti, hogy a miniszterelnök őt félreértette, mert ő azt mondta, hogy midőn a pártból talán sokan azt sem tudják, miért szavaznak a törvényjavaslatra, ennél a parlamentarismus intézménye mélyebbre nem slyedhet. (Helyeslés a szélső balon. Zaj jobbfelől.)

Előzők megjegyzi, hogy személyes kérdésben elnök nem kérhet szót, mert nincs személyében megtámadva. (Nagy zaj. Halljuk!)

Irányi Dániel azt hiszi, hogy valamint egyes embernek, egy a pártnak is kötelessége becsülete felett örködni, ennél fogva azt hiszi, hogy ilyen esetben a párt bármely tagjának felszólalni joga van. (Élénk helyeslés. Halljuk!)

Előzők kijelenti, hogy ő csak azt mondta, hogy személyes kérdés ezimén nem szólhat Mó-

Vilmos hajóra szállt, s a jámbor, remény és szeretetteljes nő, ki tizenhöz évén át fiát oly gyöngéden, s telve büszkeséggel ápolta, nevelte, most is megtartotta szokott önfeláldozó lelkületét, s békétlenkedés nélkül engedte őt útra keln.

Senki sem tudta; mennyire kiűzött a jó asszony vérző szívével, vagy hogy honnét merített annyi lelkiért, mely annyira felbirja őt tartani. Senki nem tett volna fel ennyi erélyt a kis törekeny külsejű özvegyről, s a szomszédok csodálkoztak, látva mily nyugodtan végezte házi dolgait azon napon is, midőn fia útra kelt, s azután is mily változatlan szelíd megnyugovással tesz mindent.

Es most már a Gertrud időzése is Grahaméknál, mely egy s más oknál fogva többször meg-megszakadt, komolyan megkezdődött.

Azonnal el kezdett szorgalmasan járni a növeldebe, s egész tavaszig buzgó kitartással tanult, s igyekezett magát művelni. Életrendjében kevés volt a változatosság, mert Emilia nem szokott gyakran vendégeket fogadni, s télen keveset járt ki és Gertrud nem kötött bizalmasabb ismeretességet iskolatársnőj közlil egygyel is.

Emilia társaságában azonban sok boldog órát élvezett. Elmentek néha sétálni együtt, sokat olvastak, beszélgettek és miss Graham úgy találta, hogy Gertrud mélyen szemlélődő képességét megleg, érzésteljes előadása által mind arról, mi figyelmét megragadja, ő is ismét megjijti ismeretségét a külvilággal.

(Folyt. köv.)

ricz, de a házszabályok más ss-ai módot nyujtanak neki, a felszólalásra. (Helyeslés.)

Móricz Pál kijelenti, hogy ha az elnök tett volna megjegyzést Eötvös beszédére, ő nem szólalt volna fel; de nem hallgathatja el Eötvös vádját, midőn a lapokból mindenki tudja, hogy a szabadelvű körben a törvényjavaslat behatóan tárgyalatott. (Zaj.) Azután így folytatja:

Hogy a t. képviselő ur hajdan jobboldali képviselő volt, az ő dolga. Hogy a füző kormányja alatt hivatalt vállalt, az is az ő dolga. Hogy mint egykori tisztí ügyész baloldali választókat elfogatott, (Nagy zaj a szélső baloldalon) az is az ő dolga. (Zaj és ellenmondások a szélső balon.) Tőle magától hallottam. Hanem ezután, hogy ezek után a t. képviselő ur mindig feláll, és politikai morálról akar nekünk dictálni: (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a szélső balon) azt visszautasítom! (Helyeslés jobbfelől. Zaj.)

Előzők megjegyzi, hogy a parlamentí discussio szabadsága érdekében elnéző szokott lenni azon szónokok iránt, kik argumentumaik hiányát erősebb kifejezésekkel akarják pótolni. (Tetszés jobbfelől.)

Eötvös Károly kijelenti, hogy nem igaz, mintha ő mint ügyész, baloldali választókat elfogatott volna. Annak idején az „Ellenőr“ szerkesztőségében Csernátóny 500 frtot ajánlott fel 5 frt ellenében, ha valaki ezt bebizonyítani képes, de nem találkozott senki. (Zaj. Móricz Pál Eötvöshöz, lép e szavakkal: Magad mondatad; Eötvös Károly: Tréfáltam! Móricz Pál: Ha tréfáltál is, de mondatad!)

Ezzel az incidens be levén fejezve, a ház nagy többsége a törvényjavaslatot elfogadta a részletes tárgyalás alapján.

Persiai levél.

A kurd-persa harcstérőről.

(A „Kelet“ eredeti tudósítása.)

Urumiah, jan. 20. 1881.

(Vége.)

A persa kurdok a királyi csapatok elővonulása folytán elis vesztekék aztán, hazajuknak különösen a török katonák Adzerbeidjan tartományból legyilkolt családjaikat azzal bosszulták meg, hogy legalább is négyszáz falvat felégettek és minden kurdot, (férfiut, nőt, gyermeket, a kik a falvakban maradtak vagy a kiket a futásban utolérték, menten felkoncoltattak. A vallásos gyűlölet e borzasztó bosszuállását, mi őt keresztények, nehezen tudtuk bár kevésé is mérsekelni.

Mindezek daczára a sah hadserege által elkövetett pusztítás a kurdok között csak csekélység azon iszonyatos és leirhatatlan rémtettekhez képest, a mit a kurdok az Adzerbeidjan tartományban elkövettek.

Miután a határ-hegység is kitakarítottott, a hadsereg is Urumiahba és végül Tabrisba és Teheránba visszatért.

Öt gyalogezred, ötszáz lovas és huszonhat ágyu — és a seregben a király különös rendeletére magam is — a veszélynek leginkább kitért városban, Urumiahban maradt, hogy a várost megerősítse és védhető állapotba helyezze, mivel az összes hírek azt beszélik, hogy tavasz kezdetével a kurdok ismét betörni szándékoznak.

Ha tehát az ellenséges golyó és kard egy hadoszlop kivételével, melynek Bonadnál volt harca, sok kárt nem tett bennünk, mindazonáltal borzasztó ellenséget üldöztünk s néhány százat ezek a seregből áldozatul.

Hűlés, rozsvíz, friss hus kenyér nélkül, ragályt hozott magával, mely két hónapig kitartott engem is s valóságos csontvázzá tett. Ma már megszűnt ez az epidemia, de a tífus grassal s tavaszra a kurdokon kívül még az ázsiai pestist is várhatjuk, mivel ezer és ezer hulla nem temettetett el s az éhség, nyomor leirhatatlan.

E regényes helyen állok én is, mint rettenthetetlen katóna, és dolgozom egy idegen, de véghetetlenül szerencsétlen és részvétre érdemes népről.

Társaim mind Teheránba tértek vissza.

A török kormány nagyon keveset vagy éppen semmit sem tesz, hogy ezt az állati véget rendre szoktassa, s naponként kapom a tudósításokat, hogy az öreg Sheikh mindenfelől angol fegyvereket és hadikészleteket vásárolt össze. Az arabokat és kurdüzéseket bujtogatta s minden előkészületeket megtesz a végre, hogy tavasszal Urumiah megtámadja. Négy mérföld távolságra vagyunk egymástól és a város e határhegység lábánál fekszik. A lakosok ugyan rettegnek, de bizalmuk van hozzám s ágyaimhoz. Én azonban jobban félek a közelgő nagy éhségtől, mivel egy ló lápláléka már is hatvan ezüst forintba került naponként. A város egészen jól védhető és legfőlebb egy hónap alatt segítséget is várak.

Nagyon előnyösen hatott e vidék jédelmének megszűntetésére, hogy a király oly erős hadsereget küldött, miszerint a kurdok nem is mertek komolyan szembe szállni vele, hanem minden irányba megszaladtak.

Ez röviden a tényállás a persa-kurd harcstérén.

Mihelyt időm lesz, írni fogok az föld legszegényebb keresztény népről itt Kurdistanban.

A református konvent.

(Harmadik nap.)

Budapest, márcz. 10.

A jegyzőkönyv hitelesítése után folytatta tanácskozásait a konvent a 204. §-nál. Kimondatott, hogy a tanárképezde tanrendjét s vizsgálati rendjét az egyetemes konvent állapítja meg. Az I. részre visszatérve, a fejezetet a tanügyi bizottság javaslata szerint fogadták el. Az egyházi bíróság és törvénykezési rendtartás tárgyalásánál Beöthy Zsigmond ajánlja a bizottság javaslatát a konvent figyelmébe, mely javaslat a fegyelmi, a törvénykezési rendtartást az egyszerűség, gyorsaság, követkelesség s szóbeliség alapján alkotni s a perrendtartást egyöntetlív tenni iparkodik. Körmenty Sándor bíányt lát benne s indítványozza, hogy hívja fel a konvent az egyház-kerülleteket e tekintetben fenálló határozatot alkant s szabályrendeleteiket a zsinatnak beiktudni s ezek alapján készítse az általános szabályzatot. Beöthy Zsigmond ez indítvány mellőzését, Fejes István előadását, Török Pál superintendens és Molnár Béla [tárgyalmatasát kívánják. Az indítvány tárgyalatni fog. A hat első § változatlanul, a 7. §-nál a presbyterium háromról öt tagra tétetett, kivéve Erdélyt. A 8. §-tól a 29. §-ig változatlanul elfogadtatt, ezzel a munkát befejeztetett. A II. részről (fegyelmi eljárás) mely a 30. §-nál kezdődik, a 32. §-nál kimondatott, hogy panaszevel az ügyésznél nem adandó ki s a 35. §-nál kimondatott, hogy a feleknek, tanuknak a bíróság székhelyére idézése nem szükséges.

KOZE GÉSZSÉGÜGY.

Abetegségek felismerése hajdan és most.

Az orvos-természettudományi társulat 1881. febr.

12-én tartott estélyén előadta

Dr. Purjesz Zsigmond,

a belgyógyászat egyetemi tanára.

(Folyt.)

A vesék megbetegedéséről még néhány évtizeddel ezelőtt az orvosoknak alig volt fogalmuk, ma a combinált vegyi és göresői vizsgálat segítségével nemcsak felismerhetjük ezen szerv megbetegedését, hanem a legnagyobb pontossággal mondhatjuk, hogy az egész szerv káros, vagy inkább csak annak egyes részelei, feltelesen vagy súlyos-e annak megbetegedése, heveny vagy idült, javuló vagy rosszabbuló-e annak állapota.

Említést tehetnék még számos, a legújabb idő nyújtotta vizsgálati módokról, melyek segítségével kutatásunk tárgyává tesszük az izmok, az idegek, az agy és gerincvelő rendes vagy beteges voltát, mely eljárások azon kedvező helyzetbe juttatják ma az orvost, hogy számos oly bántalmat már csirájában ismerhet fel, melyek még a közel multban is csak akkor vétettek észre, midőn már a szervezetben több helyre nem üthető pusztításokat végeztek. És ha mindezek és még számos egyebek megbetegedésétől ez alkalommal lemondok, úgy teszem azt azért, hogy áttérhessek egy némely oly vizsgálati módra, melyek alkalmazását — miután az orvosok által sürűben vétetnek igénybe — a t. hallgatóságunk is gyakrabban volt alkalma látni, és így talán nem csúdom, ha felteszem, miszerint azok iránt az érdeklődés is nagyobb.

Mindjárt első helyen említem azon vizsgálati módot, melyet mi orvosok kopogtatásnak — percussio — nevezünk. Több körülmény járult ahhoz, hogy első helyen ennek részletezésébe bocsátkozzam. Nem csak tényleg legtöbbszőr volt a t. hallgatóságunk alkama az orvosok részéről ennek igénybe vételét látni, hanem ez mondható egyszerűs mind az újabb vizsgálati módok nesterának, miután már 1761-ben lett egy sorény működést, de annál jelesebb bécsi orvos, Auenbrugger által feltalálva és leírva, valamint ez volt az orvosi tudomány újja teremtésének kiindulási pontja, és kérdést nem szenved azon vizsgálati eljárás, mely igen nemes, az élet fenntartáshoz elkerülhetlen szükséges s egyszerűs mind leggyakrabban megbetegedő szervek, a tüdő- és szívnek milyen voltáról ad felvilágosítást.

Mielőtt azonban magára a vizsgálat módjára, annak mibenlétére, czéljára áttérnék, legyen szabad a t. hallgatóság emlékezetét mellőrtünk és az abban foglalt szervek és azok egymáshoz viszonyára nézve felírásitsem. A mellkas, ha szabad úgy kifejeznem magam, egy csontszekrényhez hasonlítható, melyben — mint méltóztatnak tudni — egyebek közt a tüdő és szív van oly módon elhelyezve, hogy e csontszekrény falát mindentitt — egy kis helyet kivéve — a tüdő érinti; a tüdő a szívet mintegy köpeny veszi körül; egy kis részét azonban be nem takarja és épen ez az, mely a mellkas falát közvetlen érinti; aláfél éme csontszekrény egy domboru husos és inas részből álló képlet által van elzárva, melyet rekesznek nevezünk, és melyhez ismét alólól a máj és lép, középen a gyomor illeszkedik. Már most képzeljük el, miszerint ezen szerveket körülzáró szekrény nem csont, hanem üveg volna, úgy, hogy betekint-hessünk, akkor nemde a rekesz fölött bárhol nézzünk be, mindentitt a tüdőt fogjuk látni, csupán baloldalt néhány □ centnyi téren lesz

a szív látható; meggyőződhetünk továbbá, hogy a tüdő egyik oldalán a rekesz közbeiktatásával a májjal, másik oldalán a léppel határos.

Jegyezzük a mondottakat jól meg magunknak és lássuk milyen a tüdő belszerkezete; a tüdőről mondhatjuk, hogy nem csak úgy van a mellkasba beletéve, hanem mintegy függ a hörgőkön, melyek különböző tágaságú csövek, s melyek ismét folytatását képezik egy még tágabb csőnek, a légcsőnek, ezen csövekben keresztül jut a friss levegő a tüdőhöz, az elhasznált lég pedig kiűrtetik. — Hogy mily erős közvetítik ezen légeserét, az most bennünknek kevésbé érdekel. Nagyobb fontosságú reánk az, hogy milyen a tüdő finomabb szerkezete.

Ha a tüdőt nagyítva vizsgáljuk, úgy meggyőződünk, miszerint amaz egy-egy legkisebb részlete leginkább hasonlít a szőlőfürtökhöz, egy ilyen tüdőfürt és szőlőfürt közt csupán az a különbség, hogy míg a szőlőszemek héjja a szőlőnedvet és magot foglalják magukban, addig a tüdősejtek, vagy a mint meg nevezik, a tüdőhólyagcsák finom szövettől álló fala levegőt tartalmaz; valamennyi ilyen tüdőfürt azután be van borítva egy znom közös hártályával, a mellhártyával. Az egész tüdő tehát hasonlít millió meg millió apró, levegőt tartalmazó hólyagcsákhoz, melyek egy közös tömlőbe vannak elhelyezve. Hogy ezen egész tömlőből az oroszlan-rész a levegőre jut, míg a hólyag felét alkotó szövet csak elenyésző, csekély részt képez, az kitűnik abból, hogy a tüdő vizre téve uszik, míg ha azt ujjainkkal összenyomjuk, azaz a levegőt kisajtoljuk, a víz alá merül. A tüdővel szomszédos készletek, s így mint szív, máj, lép egyike sem tartalmaz levegőt; mindegyik tömör képlet.

(Vége köv.)

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Marcz. 15-iki emlékkönyv.

Kolozsvárt marc. 15-iken megjelenő s igen tartalmasnak ígérkező emlékkönyvből van alkalmunk bemutatni olvasóinknak egy pár csi-nos közleményt:

HOL A KÖLTŐ?

Márczius 15.

Hol a költő, a ki régen Ott harczolt a csatatéren, S beborítva mély sebeikkel, Siratlatlanul veszett el?

Hagyjátok el, ne kérdjétek, Mind hiába e kérdések: Századokra jöhet század, Nem fog adni egy is választ.

Az egész nagy végtelenben Semmi sincs, mi rávezesen: Fű, fa, virág be nem valija, Hogy a költőt hol takarja.

Hallszik ugyan most is kobza, Tájról-tájra visszhangozva; De visszhangról ki lelne meg: Honnan rebült ki az ének?

Ha ez uton indulnátok: Bejárátok a világot; Csalsa a bang ide, oda, Mégse lennétek rá soha...

Jakab Ödön.

Az ideál az egyed és nemzetről.

Minden gondolkozó ember ideált hord lelkében, mely nélkül szellemi élet nem létezik. Ezen ideált lassan-lassan alkotta meg magának ismereteiből, tapasztalataiból, szenvedéseiből, a szépről, jóról, igazról s az élet végződjéről. Ezen ideál második lény, mely az emberben él, őt vezérli és bírálja. A kiből ezen ideál nem létezik, az szellemileg meg van halva, mert ez ad sejtelmét a létért való küzdelmek közepette is, az örök igazságról; ez ad égi nyugalmat a kisszerű töprekedések daczára, ez vigaszt szenvedéseinkben, ez ad erőt a csüggedtnek, szóval magunk fölé emel, megvéd bennünket önmagunk és a világ ellen, istenökké tesz az emberek közt, azaz megadja lelkünknek a szabadságot!

Ugyanez áll a nemzetekre nézve is. Csak az van a baladás, a fejlődés útján, mely megtalálta a maga ideálját és annak engedelmeskedik. A melynek nincs ideálja, az hanyatlásnak indult. Hogyha igaz, hogy a szabadság az eszmék diadalából áll az ösztönök felett, az emberek diadalából a szenvedélyek felett, csakis az ideál fejlődésével erősödhetik meg. Mert ezen ideálnak nem szabad megkövesülnie, a szervek lények törvényének engedelmeskedik, a mint nem fejlődik: hanyatlak, s ha eltűnt, a nemzet is elvész.

Az 1848—49-ki forradalom áldásteljes hagyatéka, hogy a magyar nemzettel megtaláltatta lelkét, ideálját. Azelőtt egyes pártok, egyes osztályok keltek fel egy-egy igazság védelmére. Ekkor az egész nemzet együtt érzett, s élett biztosította a jövőben. Egy feltétel alatt: hogy ideálját elnem vesztí, azt folyton növesztí, s annak engedelmeskedik. A kötelesség nem

egyb, mint az ideálnak való engedelmség, és csak a kötelességek teljesítése biztosítja a szabadságot, az életet.

De Gerando Antonina.

Egy elhunyt magyar énekes. A weimari udvari opera hőstenorja, Ferenczy, mult vasárnap szívizélhűdés következtében meghalt. Ferenczy már hosszú ideje tagja a weimari színháznak s azon énekesek közé tartozott, kik erős, kitaró hanggal rendelkeznek hosszú időközön át. Legkitűnőbb szerepei közé tartozott a „Zsidóné“ Eleazar-ja.

Prielle Kornélia asszonynak a máramarosi műkedvelő társaság jég fenyének kiállított diszokmányt készítetett, melyben őt, mint Máramaromgye szülöttét, a társaság tiszteletbeli tagjának választotta meg. — E diszokmány Prielle Kornélia asszonynak a napokan ünnepélyesen adatott át, mint a „M—g“ írja egy máramarosi küldötték által, melynek vezetője és szónoka Urányi Imre orsz. képviselő volt, ki a diszokmányt egy szép beszéd kíséretében adta át a művésznőnek. A diszokmány a legfinomabb kézimunkák egyike s összeállítás a legkitűnőbb művészi érzékre és ügyességre vall. — A kitűnő művésznő meghatavette át a díszes művet s meleg köszönetet mondott érte.

Helvey Laura k. a., a nemzeti színház jeles művésznője, tegnap lépett föl Szegeden „Dorá-ban, ma pedig „Ifj. Fromont és idősb Rislér“ drámában. Pénteken visszautazik a fővárosba, mert az nap itt kell neki föllepni, szombaton azonban ismét lemegy Szegedre.

Szabadkán annak idején Erdélyi Marietta szinagazgató pályázatot hirdetett egy a magyar társadalmi életből merített középtájú drámára. Beérkezett negyven népszimű és tízezer dráma. Minőéig, fájdalom, az eredményt korántsem mondhatjuk ilyen kedvezőnek. A népsziművek között a mint bírlik, egyetlen sincs, a mely figyelmet érdemelne. A drámaíró bizottság ugyan előadásra ajánlott négyet vagy ötöt, de nagyon keves, hogy közülük relatív legjobbnak szánt ötven darab aranyat oda ítélje a bizottság e gyarló kísérletet valamelyikének. Az eddigi előadott két népszimű legálabb (Embere a szónok és A somnőmirekellő) oly szilárd fémű, hogy betanulnakra két volt az időt vesztegetni. A közönség nem is kíváncsi a folytatásukra. Öröndesebb sokkal a harmincz aranyos drámai pályázat eredmény. Itt legalább egy komolyan számba vehető mű van: a Lejtőn című, a melynek költője becsé mellett némi sikere is lesz. A pályázat egy másik darabja: a Keresed az asszonyt című szintén ügyes termék s elég elmes földolgozása egy régi tárgynak régi eszközökkel, azonban egyáltalán nem felel meg a pályázat feltételeinek, sem tárgya, sem alakjai nem lérven a magyar társadalmi életből merítve. Harmadik figyelemreemlő darab volt az Ujvári Béla „Farkasok közt“ című sziműve, mely a szerző polemikája folytán eslesei a pályazattól s talán a harmincz aranytól is.

Dömjén Róza k. a. jelenleg a debreczeni, májns 1-től pedig a kolozsvári nemzeti színház tagja, — mint bennünket Kassáról értesítenek e hó 18-án kezd meg az ottani szinpad vendégjátékát. Eddigi megállapodások szerint négyezer fog fellépni, még pedig „A proletárok“, „Leonáda“, „A lovoodi árva“ és „Angelo“ sziművekben.

A „KELET“ magántáviratai.

A Tisza Szegednél.

Szeged, márcz. 11. (O. E.) A Tisza jégmentes. A tiszai és marosi jég vesző nélkül eltakarodott. Tegnap d. u. 5 órakor képződött nagy jégtorlódás székelyes jégmezővel borítá a folyót a várköründől föl a Maros torkolatig. Már leeresztéshez készültek, azonban a jégmező a rohamosan áradó viz által fölkapatva, a reggelre magától leuszott nagy robajjal és gyorsasággal, szálfákat, talpakat és malomroncsokat sűpörve magával.

Két nap óta sebesen nő a víz. Tegnap reggel óta ma estig 2.20 meter áradás. Az utóbbi 12 óra alatt 52 centim. emelkedett. Áradás nem veszélyes, mert szokatlanul alacsony vízállás mellett következett be.

Bonnáz alapítványa Szegeden.

Bonnáz csanádi püspök az általa alapítandó szegedi nő-nővelde alapító lehelének tervezetét megküldte a városnak. A nővelde épülete a Tisza Lajos-körúton, a város által fölajánlott 1435 □ ölnyi telken fog emeltetni az alapító költségén, ki a telket szintén saját költségén tölteti föl. Az intézet a leánynevelőden ki-

vül a szükséghez képest felsőbb elemi leányiskolát és polgári iskolát is befogad.

Magyar országgyűlés.

Budapest, márcz. 12. A képviselőház mai ülésében három interpelláció jelentett be. Császár Zsigmond a budapesti állami rendőrség hatáskörének illetékességi joga megállapítása iránt a belügyminiszterhez. Irányi Dániel márczius 15-ikének az egyetemi ifjuság által tervezett megünneplése tárgyában a bel- és a közoktatási miniszterhez. Thaly Kálmán az amerikai sertésbuz kiltása tárgyában a pénzügyminiszterhez.

Következik a Budapest fővárosi rendőrségről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása. A javaslat czime Grünwald Béla indítványára függőben hagyatik; az első szakaszánál Madarász József módosítványt nyújt be, mely szerint a fővárosi rendőrség a fővárosi municipium kiegészítő része legyen. A módosítvány Péchy előadó felszólalására elvetetik, s az első szakasz változatlanul elfogadtatik.

A 2-ik szakasz Thaly rövid felszólalása után Tisza Kálmán miniszterelnök támogatása mellett Csanády Sándor azon módosításával fogadtatik el, hogy: „kitudni“ szó helyett: „kipuhatolni“ szó ténessék.

A 3-ik szakasz csekély irályi módosítással elfogadtatik.

A 4-ik szakaszánál Szederkényi Nándor, hivatkozva azokra, miket az általános tárgyalásnál el is mondott, tekintettel arra, hogy egy területen két hatalom nem működhetik, a szakasz kihagyását kéri.

Tisza Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy a koordinált szó nem jelent egyebet, mint hogy az állami rendőrség saját hatáskörében nem áll a municipium alatt; de mert ez aggodalomra szolgáltatott okot, beleegyeznek abba, hogy e szó kihagyassék, és kimondassék, hogy a fővárosi rendőrség közvetlenül a m. kir. belügyminiszter alatt áll.

A vita tovább foly.

Magy. táv. ir.

Az osztrák képviselőházából.

Bécs, márcz. 11. Képviselőház. A képviselők csoportokra oszlaak és élénken beszélgetnek, mivel az a hír terjed el a házban, hogy Coronini gróf leküszönt képviselői mandatumáról, hogy ne kellessen tovább viselnie az elnöki tisztességet. Smolka alelnök felolvasa Coronini gróf levelét, a melyben ez utóbbi kijelenti, hogy ő nem képes másképp értelmezni a legutóbbi idő alatt előfordult különféle eseményeket, mint akként, hogy nem bírja többé a ház bizalmát. (Ellenmondás.) Elvethez híven ragaszkodva, kénytelen lemondania az eddig elfoglalt díszes állásáról. (Mozgás.) Miután a házrend értelmében, neki nincs megengedve, hogy visszalépjen és ő biztosan nem számíthat arra, hogy a ház teljesíteni fogja felmentése iránti kérését felhasználja az egyedüli eszközt és leküszönt képviselői mandatumáról. (Hosszantartó, mozgás.) Smolka, Coronini határozata fölötti „mely sajnálatának ad kifejezést. A vesztőség — ugymond — melyen a ház ezen minden tekintetbe kitűnő férfiu visszalépése folytán szenved, igen súlyos. (Élénk tetszés.) Hohenwart gróf azt indítványozza, hogy a ház tagjai felemelés által adjanak kifejezést a szenvedett súlyos vesztőség fölötti sajnálatnak. (Élénk tetszés. A ház tagjai felemelkednek.) Grocholsky indítványára, a legközelebbi ülés napirendjére tűzik ki, az elnöki választást. Erre a ház folytatja a házadóról szóló trjvaslat tárgyalását.

London, márcz. 11. A kabinet radicalis reform ügyében engedtek. A bérleti összeg nem határozatik meg örökidőre, hanem időnként a királyi biztosok által. A birtokosoknak joguk lesz a bérleket fizetési késedelemért vagy a jószág elhanyagolásáért kitenni.

Belgrád, márcz. 3. A Szofiaiban unjonnan kinevezett török nagy consul Doskos, holnap Athénbe utazik.

Konstantinápoly, márcz. 11. A porta felszólította a követeket, hogy a kimaradt holnapi gyűléstket halasszák el, hogy a törökök bevégezhessek azon határvonal tanulmányozását, melyet a követek ajánlanak.

Pétervár, márcz. 11. A Golosnak jelentik Odesszából: nem tekintve a görög rendszabályokat itt szintén elővigyázati intézkedéseket tesznek a pestis behurcolása ellen. A fekete tenger ázsiai partjairól jövő hajóknak egészen külön kikötő helyet jeleltek ki.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. márcz. 12.

Helyi hírek.

— A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségétől a következő sorokat vettük: Van szerencsénk t. ezim becses tudomására hozni, miszerint Kocsárd és M. Lúdas állomások között árviz folytán a teherforgalom előreláthatólag 3 npra be van szüntetve, a szőmélyforgalom azonban átszállással eszközöltetik; erről azon kérésünk kíséretében értesítjük, miszerint ezt az utazó közönség érdekében becses

lapjában közöztetni sziveskedjék. Kolozsvárt, 1881. márcz. 12. Blaskovits.

— A „Hilaria“ dalegyet választmányáa folyó hó 8-án tartott ülésében elhatározta, hogy legközelebbi dalestélyét ápril hó 2-án tartja meg; és pedig nem a városi vigadóban, — miután ennek bére igen nagy — hanem a „Pannonia“ szálloda termeiben. A „Pannonia“ nagy termét tanteremmé, oldal termeit pedig éttermekké fogják és estélyre csinosan alakítatani.

— Miksei Lajos komikus színész Győr-ből, holnap a Kintornás családban fog fellépni Kolozsvárt, s néhány nap múlva Fatinitzában. Ha fellépői sikerülnek, Kassai helyét lesz betöltendő a kolozsvári színházánál, miután Kassai a népszínház új igazgatójával három éyre kötött szerződést.

— Magardics János, volt erdélyi főharminczadosnak árván maradt leánya Magardics Ida k. a. nyert el ő felségétől a halli nemesi hölgy alapítványból egy megfűresedett helyet. E választást csak az elhunyt Magardics érdemeit tekintve is igen szerencsének mondhatjuk.

— Jámber lelkipásztor. P. V. g. cath. segédlelkész, M. gr. cath kántortanítót a napokan tanítványai előtt megpálczázta a szőszoros értelmében jól elverte. A jámber lelkipásztor a kántortanítóval, valamely hivatalos ügy felett kellett volna szóvalás birta ezen brutális módon való elégtétel szerzése. A kántortanító orvosi látlelettel a városi járásbírósnál panaszt tett és várja a törvényes igazságszolgáltatást.

Hazai hírek.

— Eltűnt postahivatalnok. Klobusiczky Sándor postahivatali gyakornok pár nap óta Budapestről eltűnt, s mint hiszik, amerikai párbajnak lett áldozata. Eltűnésével oly hírek voltak forgalomban, hogy az illető nagyobb pénzüsszeget elcsikkasztott. A főpostafogazgató rögtön szigorú vizsgálatot indított a Klobusiczky kezén megfordult ügyekben, de eddig semmiféle rendtelenségnek nem jöttek nyomára. A strazák szerint az eltűnt tiszt kezén készült ment minden küldemény pontosan elküldetett. Klobusiczky Sándor ismert közviszetletben álló családból származott; hivataloskodása mellett jogi tanulmányait is folytatta; azonban mint mondják, könnyelmű társaságokba keveredett, állítólag viszonya volt valami színésznővel s e viszonyból eredt amerikai párbajnak lett áldozata.

— Országos nőipariskola. Báró Kemény Gábor földmívelés-, ipar- és keresk. ügyi miniszter ma érkezett leirata szerint az orsz. nőiparigyesület részére, kötő és varrógépek beszerzésére negyfélyk 500 frtot engedélyezett, mely összeg az egyesület elnöke Visontai Kovács Lászlóné asszony kezéhez a fővárosi kir. adóhivatalnál már tényleg ki is utalványoztatott.

Vegyes hírek.

— Stefánia hercegnő kelengyája, mint Brüsszelből írják, fölülte fényűző. A királyi határozatton óhajtotta, hogy a csipkéről híres Brüsszel most kitégyen magáért. Egy csipkekendő a gyárosnák, kinél készült, vörös bársonyra van terítve, ugy, hogy összes finomul összeszött virágait és leveleit ki lehet venni. A csipke pókhálóval hasonlítható össze, olyan finom és gyöngéd az; különben csak volatokra és kis garnitúrákra alkalmazzák; ilyen nagy darabot még nem készitettek. A kendő ruhaszálnak is hordhatni, ára 11,000 frank. Elefántesontból és fehér bársonyból készült etulbe lesz téve, melyen S. betű látható. A kelengye lepedőinek párja 7000 frank; himzessel és brüsszeli csipkével díszítvek. A flandriai hercegnő az ara számára ritka szép legyezött készített. Egyik oldala egészen arany, gyémánt és rubin kövekkel; másik oldalán aquarell-kép van, mely rokoko-nászmenetet ábrázol egy pásztorral, a ki Rudolf trónörököséhez és egy pásztorórnól, a ki Stefánia hercegnőhöz hasonlít. Midőn a trónörökös Brüsszelben van, a királyné egészen bizalmas estélyeket ad, melyeken néha maga szokott énekelni; véglegény és menyasszony ilyenkor kissé félrevonulván, egy szőfán ülve társalognak egymással. A hercegnő előszóretettel viseli a rózsaszint, de mindig közli véglegényével másnap minő szint ruhát fog viselni, mert a trónörökös mindeunap gyönyörűt bokréttát küld neki, mely megfelel a hercegnő ruhája színének.

— A párisi Magazín, au Printemps, melynek pusztlulásáról táviratainkban volt szó, mintegy 10 millió értéket képvisel, Stewart newyorki üzlete s a Louvre után a világon a legnagyobb üzletnek tartották. Mintegy 800 embert benne alkalmazva, kik közül 250 a házban lakott s forgalmáról tanúságot tehet, hogy naponkint átlag 1300 levél s megrendelés érkezik számukra. Az üzlet 7 és fél millió frankig biztosítva volt, de a kárt legalább 9 millióra becsültik. A tűz gázrobbanás következtében hírtelen történt s kora reggel, ugy, hogy Jaluzot tulajdonos s családja is csak félig fölöltözve menekülthetnek, minden emelet egyszerre égett, sokan az ablakokból ugrottak ki s 26-on megsebesültek, heten meg is haltak. A pénztárt megmentették.

— Nagy vihar dühöngött a tegnapi éjjel és tegnap reggel Bécsben. Majdnem minden ut tele volt tegnap reggel üvegesoréppal és a tetőkről levert cserép-szindelyvel. Némely ut-

czán a hulló cserepek miatt életveszély nélkül nem is lehetett keresztül menni. A szikvizes bódékat a szél összedöntötte, az ujonnan épült házak kerítést szétzakították. Több sebesülés fordult elő. Egy urnak szájából a lehulló cserépdarab kiűtötte a szivarszopokát, ő azonban sértetlen maradt. A Wiedenben egy mosónőt putto-nyával együtt megragadott s földhöz vágott a szél; a Praterstrassén pedig egy bérkocsist fektetett hanyatt a kövezeten, a ki fején és hátán jelentékeny sebeket kapott. Egy varronét a hókupacra dőntött, a kezében levő batyut elvitte s míg az utczen végig sodorta, a batyu kibomlott, a belekötött ruhákat pedig széthordta mindenfelé. A Ferencz-Józsefparton egy tres kocsit, egy más utczában pedig egy fás kocsit döntött fel.

— Alagut a tenger alatt. Calaisból írják, hogy egy idő óta derekasan dolgoznak amaz alaguton, mely a tenger alatt Franciaországot össze fogja kötni Angliával. Közelebb egy hatalmas gép érkezik a munka színhelyére, mely a nyitott ut szélesbítésére szolgál. Emeltére méltó, hogy eddigelé még semmiféle agály sem állotta útját ez óriás műnek, és remélhető, hogy néhány év múlva gőzkocsit fogják a kontinens lakóit a brit szigetszágba szállítani.

— Darabokra vágott nő. Billárnak a kivégzett párisi szőnyembernek ismét utánzója akad. Lyonban e hó első napjaiban egy székba varrott hullarézt találtak, mely több darabra volt szabadva. Ugyanazon hullának többi részleteit, nevezetesen a fejet és gerinczet már jóval ezelőtt megtalálták és temették el. Az orvosok konstataáltak, hogy az összes hulladarabok egy nő testét képezték. A gaz gyilkost még nem fedezték fel.

CSARNOK.

Apróságok.

A fiatal hordár.

Protagorast fiatal korában a nagy szegénység arra kényszerítette, hogy terehordással keresse életét.

Egy izben, midőn faluról egy nagy nyaláb fát hozott be hátán, a nélkül, hogy ezért nagyon fáradtnak, vagy tulterheltnak látszanék, találkozt az uton Demokritossal, ki bámulva vette észre, hogy hátán vitt csomagjában a fadarabok ily művészi egyenletességgel s az egyensúly minden oldalról való oly megtartásával vannak elrendezve, hogy csekély testi erővel is, minden megerőltetés nélkül el lehetett azt vinni, Democritos nem tudta hinni, hogy e subancz oly fiatal létre s az ő mestersége mellett, képes lett volna ezt véghezvinni ön erején, hogy ily mértani számításal rendezze be facsomagját. Hogy bizonyosságot szerezzen magának a dolog fölől, kérte a fiut, oldáná nyalábját s szétbontva rendezné s kötő azt ismét előbbi alakjába össze. Protagoras megtette ezt, ép oly serényen, mint ügyességgel. Ezt látva Democritos, oly jó véleményt kezdett táplálni a fiatal hordár észbeli tehetségét iránt, hogy elhatározta őt magához venni, betanítani s bölcseszt nevelni belőle.

Hogy ezt végrehajtsa reménye felett sikerült a bölcsnek.

Protagorasból nagy sophistát és atheistát nevelt.

KÖZGAZDASÁG

ORSZÁGOS VÁSÁR.

— Kolozsvárt, 1881. márcz. 12-én. —

Hóval váltakozó esős idővel kezdődött a vásár. Ló-, barom- és sertéspiacon térdig érő sárban gázoltak a vásárosok e hó 9, 10 és 11-ik napján. Szinte felesleges is mondani, hogy a rosk utak miatt számos mezei gazdának lehetlenné válván a vásárra jövetel: általában az egész vásár nem felelt meg a várakozásnak.

Szarvasmarha elkelt 917 drb. ló 15 drb. Jármas ökör párja 280-340 frt, kimustrált 200-240 frt, fejős tehén 200-220 frt, meddő 160-180 frt, két éves borju 85-95 frt, egy éves 40-60 frt Ló: igás 50-80 frt, közönséges hamos 100-120 frt, fiatal hamos 140-200 frt darabja.

A gabona-piacon e hó 10-én volt a mi csekély forgalom (m. e. 500-600 métermáza) de a tulajdonképen vásárnapján ma, nincs a piacon Métermáza szerint következő árak irányadók: buza 77—76 20-50 kr, rozs 69—70 kr. 8 frt—8 frt 50 kr, kukorica 75 k. 4frt 50 kr, k. 10 frt zab 40 k. 5 frt 50 kr. j

A sertés vásár e hó 9-én miután a Szamos a sertéspiacon elűtötte, a Széchenyi-téren volt. A forgalom, alig tett annyit mint egy jó heti vásáron. Eladatott összesen 65 drb. A kövér sertés darabja 36-70 frt, soványé 18-27 frt macalac 9-14 frt. Ezen árak a Kolozsvári piacon rendes árak; azonban mint több vidéki gazdától értesültünk a két éves félhízott fajsértés mintán a vidéken nagy számban igen keresett; párjának az ára 45-50 frtra emelkedett.

Fa- és takarmány piaconunkon nincs semmi behozatal.

A belső piac s alig érdemel figyelmet

oly jelentéktelen a vásárosok száma, annyira csekély és minden élénkség nélkül való a forgalom. A mi kevés majorság, tojás, hüvelyes, krumpli stb. van, az is mind kofakézben van és így csak második kézből vehető.

A mi kis élénkség volt a piacon, azt a halsorban tapasztaltuk. Nagybőjtben vagyunk. Kilogramm szerint: harsa 1 forint, fogas 1 frt 20 kr. Apró szamosi hal nagyság szerint párja 20—40 kr.

A főtérn, mint minden országos vásáron, a Statua körül, a székelő fenyővizes asszonyok, gyolcsos tótok, a keleti soron cipészek, szűrszabók, pogácsások, arany- és ezüstművesek, apróságot árulók, bádgosok; az északi soron a tordai pogácsások, asztalosok; a nyugati soron szőcsök, timárok, szegediek (tarhonya, paprika- és szappannyal) feltöltötték szokott sátraikat és mindannyia a roz vásár miatt panaszkodnak. Ha megemlítjük még Magyarutczából a kosárkötőket, fazakasokat; hidutezából a fűstűsöket; monostorutczából a néhány vasárut hozott torocz-kói szekeret, a tordautezából a városi és szárszregeni kádárokat, teljes képet alkothatunk magunknak az egész országos vásárról.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSV KÁROLY.

NYILTÉR.*)

Orvosi levelek.

III. Aranyerek.

A hámorhisok vagy népies nyelven, aranyerek többféle tünet csoportot képeznek, különösen, ha a fájdalnak vétenek tekintetbe, melyek fölül a betegek panaszkodnak. Mindezen fájdalnaknak eredete összevéve a vastag és végbélben megtorlódtott vérben keresendő, a hol ugyan is kisebb-nagyobb vérral telt csomók képződnek. S ugy leginkább az ül-részek az ül-tájéka, az altest, gyomor azon részei az emberi testenek, a melyek a szenvedés körébe vonatnak. Főleg oly egyének szenvednek e bajban, a kik kevés mozgást tesznek, és sok ülés vagy más megerőltetések következtében az altest nagyobbodott vértörése idéztetik elő.

A beteg szorongás érzetével bir, továbbá székszorulás, az altest és belek feszülése, étvágytalanság, puffadás és a fej nehézségével stb. egyidejűleg az ül-tájékról szétszágzó fájdalomok keletkeznek, melyek a kereszt és gerincoszlopon telfelű törekszenek, beleolván a fájdalomba a tarkót és a fej hátulyát. Számos ember szenved aranyéri bántalomban anélkül, hogy tudná és az emilitett tünetek ellen szerek használtatnak, melyek semmi segélyt nem hoznak, miután azok a szenvedés főokára befolyással nincsenek így gyógyulást sem eredményeznek, nevezett szerek működése legtöbb esetben erős hashajtó hatásu, a melyek az altestre csak gyengítőleg és károsan hatnak. Azonban vannak egyes gyógyszerek, melyek az emilitett bajoknál különösen jóhatásuaknak bizonyultak be, mivel az altesti szervekre izgatólag hatnak és azokat a nagyobb tevékenységre indítják.

Egészen feltűnő módon legnagyobb eredményt mutatnak fel a Brandte Richard Schaafhauseni gyógyszerész által készített Schvájci labdacok, a melyek már az egész birodalomban kaphatók, hogy mindenütt mint mindenkinek czéliszert háziszere — meghonosítottassék.

Széky Miklós gyógyszerész ur a rak-tározást Kolozsvár részére átvette; ezen biztos és fájdalom nélkül működő gyógyszer Brandt Richard gyógyszerész Schvájci labdacok, a melyek már az egész birodalomban kaphatók, hogy mindenütt mint mindenkinek czéliszert háziszere — meghonosítottassék.

Fontos gyomorhajban szenvedőknek.

Schaumann Gyulagyógyszerész urnak Stockerauban. Önnek gyomor sójával kísérletet téve, bevétele után észleltem, hogy gyomor-hurrtom teljesen megszűnt sőt számos urak és dámáknál hasonló betegségben jó eredmény mutatkozott.

Felkérem tehát önt, hogy a lehető rövid idő alatt 5 dobozzal ezen gyomorsóból még küldjön, tisztelttel ajánlvá magam,

Caminiar z es. kir. főhadnagy a vadász ezrednél Innsbruckban.

Kapható a készítő gazdasági gyógyszerésznél Stockerauban és az osztrák-magyar birodalom összes jónévti gyógyszerárjaiban. Ára egy doboznak 75 kr.. Legalább két dobozzal megrendelés utánvétel nélkül eszközöltetik.

* E rovattal mejelező czikkeért semmi felelősséget nem vállal. Szerk.

Gabona árverési hirdetmény.

A fogarasi m. kir. állad. ménesuradalom igazgatósága részéről ezennel közhírré tétetik, mikép a fogarasi, alsószombatfalvi, sárkányi, alsókománai és felsőveniczei birtokok magtáraiból, f. évi márczius hó 28-án következő gabonaneműk fognak írásbeli ajánlatok útján nyilvánosan eladatni, és pedig:

A FOGARASI MAGTÁRBÓL:

44 métermázsza	75.60 kilogrammos őszi buza III. emelet 11 halomból
77 " "	73.60 " " " III. " 12 "
59 " "	70.00 " " rozs II. " 8 "
200 " "	68.00 " " " II. " 10 "

ALSÓSZOMBATFALVI MAGTÁRBÓL.

13 métermázsza	76.60 kilogrammos őszi buza I. emelet 5 halomból
470 " "	71.80 " " " rozs II. " 2 "

A SÁRKÁNYI MAGTÁRBÓL:

80 métermázsza	70.00 kilogrammos rozs I. emelet 1 halomból
70 " "	69.50 " " " I. " 2 "

ALSÓKOMÁNAI MAGTÁRBÓL.

34 métermázsza	73 kilogrammos őszi buza földszint 3 halomból
33 " "	77 " " " " 4 "
74 " "	73 " " rozs " 2 "
247 " "	73 " " " I. emelet 8 "

A FELSŐVENICZEI MAGTÁRBÓL.

150 métermázsza 70 kilogrammos rozs földszint halom

Venni szándékozók sajátkezőleg aláírt és lepecsételt ajánlatokat, melyek borítékára ezen minőségük feljegyzendő, 50 kros bélyeggel és 100% készpénz, értékpapír vagy adóhivatali tételi nyugtából álló bántpénzzel ellátva 1881. mártius hó 28-án délelőtti 11 óráig ezen uradalom igazgatóságánál benyújthatják.

Az ajánlatokban azon egyes gabona részletek, melyekre a beadó pályázik, tételenként az érettek ajánlt árral együtt külön megjelölendők, az ajánlt ár métermázsánként számítandó és teendő ki.

A megvett gabona az árverés után a verő költsége és veszélyére álland a magtárakban, mely helyben a magtárakban átveendő és legfeljebb f. évi április hó 30-ig a verő költségén elszállítandó.

Oly ajánlatok, melyekben az elszállításra a kitűzöttnél hosszabb határidő köttetné ki, vagy több részletre átlag árak foglaltatnának, nem fognak figyelembe vétetni.

A határidő elteltével azaz f. év mártius hó 28-án d. e. 11 órakor ezen igazgatóság hivatalos helyiségében, az ajánlatok teljes nyilvánosság mellett felbontatván és megvizsgáltatván, a határozat még az nap kihirdetetik.

Az összes gabona az illető magtárakban, mustrái pedig ezen igazgatóságánál tekinthetők meg.

Végre megjegyeztetik, hogy a megvett gabona minden részlet átvétele előtt készpénzzel fizetendő, a letett biztosíték pedig csak az utolsó részletnél fog beszámíttatni.

Kelt Fogarason, 1881. mártius hó 1-én.

A fogarasi m. kir. állad. Ménesuradalom igazgatósága.

43/881. kg. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A Zilahi tanácsház tovább építésénél szükséges összes munkálatoknak együttes vagy szakmunkáinként vállalat útján elkészítése céljából zárt ajánlati és szóbeli árlejtés hirdetetik s annak határnapjával folyó évi Ápril hó 3-ik napjának d. e. 9 órája a polgármesteri hivatalba kitűzettek.

A bántpénz a 7933 frt 62 kban előirányzott költségeknek 50%-a. A költségelirányzat és feltételek a polgármesternél megtekinthetők, s kívánatra azok posta útján is megküldetnek.

Zilah, 1881. mártius hó 5-én.

BALOGH JÓZSEF,
h. polgármester.

Szám 1042/881. polg.

Hirdetmény.

A Dicsőszentmártoni határ tagosítási ügyben, tekintettel az 1880. Augusztus hó 23-án 2364. szám alatt kiadott birtokrendezési ntasítás 45., 46. és 50 §-ai szabványaira a képviselő megválasztása, a mérnöki pótserződés megkötése és a költségelirányzat elkészítése végett a határnap f. évi Ápril hó 4-ére és azt követő napokra d. e. 9 órára tűzettek ki Dicső-Szent-Mártonba a községi előjáró házhoz, a midőn is érdekeltek ottan megjelenni oly figyelmeztetéssel idéztetnek, mikép egyik vagy másik kimaradása az eljárás folyamat akadályozni nem fogja.

Az Erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1881. február hó 28-án tartott üléséből.

BUTAK,
jegyző.

NAGY LAJOS,
elnök.

Ad 12580/880.

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék mint urbéri alólírt kiküldött bírāja által közhírré tétetik: hogy a Kolozsmegyébe kebeleztet Tóthfalu községe határán fekvő erdők elkülönítése iránt folyamatba levő birtokrendezési ügyben, az előmunkálatok, ahelye sinén Tóthfalu községében, Mártius hó 30-án délelőtti 10 órakor kezdetnek meg; s akkorra oda 1881. az összes érdekeltek megidéztenek.

A kolozsvári kir. törvényszék mint urbéri bíróság kiküldött bírájától 1881. január 7-én.

HORVÁTH KÁLMÁN,
kir. törv. bíró.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

A VILG ELSŐ ÉS LEGNAGYOBB VARRÓGÉPGYR: THE SINGER MANUFACTURING Co.

NEW-YORK

varrógépei rendkívüli munkaképességük, jószáguk s tartósságuk miatt az összes varrógépek közt, mint a legkitűnőbbeknek bizonyultak be, mi nemcsak több mint három millió vevő és érdek nélküli szakértők által ismertett el, hanem még több mint kétszáz legmagasabb érdemű, de kiválóan az évről-évre növekedő forgalom által bizonyítottak, mely egyedül az utolsó előtti évben 431,167 varrógépre, tehát minden üzletnapban több mint 1400 darabra emelkedett.

Ezen tények hangosabban szólnak bármily ajánlásnál, s legjobb bizonyítékul szolgálnak az eredeti Singer varrógépek felülmúlhatlanságáról.

Csak ugy valódi, ha a gép a bejegyzett védjegyen kívül, a karján a teljes céget: "The Singer Manufacturing Co." viseli és alatt látható "Neidlinger G." aláírással ellátott jótállási okmány (Certificate) mellékelve.

NEIDLINGER G. Kolozsvár, 5 — belközép-utca — 5 szám.

The Singer Manufacturing Co. NEW-YORK.

THE SINGER MFG. CO. N.Y. TRADE MARK

The Singer Manufacturing Co. NEW-YORK.

Fol. No.

C E R T I F I C A T E

Chief Office New-York, 34 Union Square.

We, the Undersigned, Singer Manufacturing Co. do hereby certify, that the accompanying Sewing Machine bearing above Number, is constructed in our Manufactory and shipped to our General Agent for Russia, the North and Middle of Europe, Mr. G. Neidlinger, Hamburg.

We further state, that our Machines can only be had in Russia, the North and Middle of Europe through Mr. G. Neidlinger or the Agents appointed by him.

The Singer Manufacturing Co., New-York.

General-Agent for Russia, the North and Middle of Europe.
G. NEIDLINGER.

EDWARD CLARK, President.

Philadelphiai nemzetközi kiállítás bizottsági bírálata:

Egy kiváló minőségű családi, varrógép melyben a legtöbb észlelhető gépészeti találmány van összpontosítva, mely találmányok a különböző részeknek pontos járását kölcsönöz; szerkezeti egyszerűség, kivélti szilárdság s a munkák kitűnősége s az egész együttes tökéletessége.

GASKORN A. T. vezérigazgató. HAWLEY J. R. elnök. ASCHER MAYER titkár.

Az észak-amerikai egyesült államok százas bizottsága.

Férfi női és gyermek kész fehérnemű

ÁR J E G Y Z É K E

SÁRGA KRISTÓF

fehér- és vászon-nemű raktárából Kolozsvártt, belközép-utca (Kisegítő alatt.)

Férfi Chiffon ingek.			Férfi alsó nadrágok (gatyák).			Női Chiffon háló réklék.		
Sz. m.	drb.	frt. kr.	Szám drb.	hossza.	frt. kr.	Szám drb.	frt. kr.	
9. 1	Leálló gallérral redős	— 80	20. 1	Francia szabású	105. — 75	9. 1	Csipekkel vagy simán	— 80
11. " "	" " " " "	1 —	20. " "	ugyanaz	110. — 80	11. 1	" " és betéttel	1 —
13. " "	" " " " "	1 20	20. " "	ugyanaz	115. — 85	13. 1	" " " "	1 20
15. " "	" " " " "	1 40	20. " "	ugyanaz	120. — 90	15. 1	himzés és betéttel	1 40
13. " "	" " " " sima	1 20	20. " "	Magyar szabású	115. — 90	17. 1	" " " "	1 60
14. " "	" " " " "	40	20. " "	ugyanaz	120. — 95	19. 1	" " " "	1 80
			20. " "	ugyanaz	125. 1 —	21. 1	" " " "	2 —
			20. " "	ugyanaz	130. 1 05	23. 1	" " " "	2 20
			27. " "	Francia szabású	105. — 95	25. 1	" " " "	2 40
			27. " "	ugyanaz	110. 1 —	27. 1	" " " "	2 60
			27. " "	ugyanaz	115. 1 10	30. 1	" " " " Percal	2 90
			27. " "	ugyanaz	120. 1 20	36. 1	" " " "	3 50
			" "	Magyar szabású	115. 1 10	42. " "	" " " "	4 10
			" "	ugyanaz	120. 1 20	48. " "	" " " "	4 70
			" "	ugyanaz	125. " 30	54. " "	" " " "	5 30
			" "	ugyanaz	130. 1 40			
Férfi Chiffon ingek.			Férfi alsó nadrág (gatyá).			Női alsó Chiffon szoknyák.		
Szám drb.	frt. kr.		Szám drb.	hossza.	frt. kr.	Szám drb.	frt. kr.	
12. " "	Sima elővel	1 —	30. 1	Francia szabású	105. 1 —	14. 1	Széles hajtással kerek	1 30
13. " "	ugyanaz	1 20	" 1	" " "	115. 1 10	17. 1	" " " "	1 60
15. " "	ugyanaz	1 40	" 1	" " "	115. 1 20	20. 1	" " " "	1 90
18. " "	ugyanaz	1 70	" 1	" " "	220. 1 20	25. 1	himzett betéttel	2 40
21. " "	ugyanaz	2 —	" 1	Magyar szabású	115. 1 20	30. 1	" " " "	2 90
24. " "	ugyanaz	2 30	" 1	" " "	125. 1 30	35. 1	" " " "	3 40
27. " "	ugyanaz	2 60	" 1	" " "	135. 1 40	40. 1	" " " "	3 90
12. " "	Redőzött elővel	1 10 35	" 1	" " "	105. 1 75	29. 1	Uzállyal szedett fodorral	2 80
14. " "	ugyanaz	1 30	56. 1	Francia szab. rumb.	110. 1 90	39. 1	" " " "	3 80
16. " "	ugyanaz	1 50	" 1	" " "	110. 1 90	39. 1	himzett betéttel	3 80
18. " "	ugyanaz	1 70	" 1	" " "	115. 2 05	49. 1	" " " "	4 80
21. " "	ugyanaz	2 —	" 1	" " "	120. 2 20			
24. " "	himzett elővel	1 90	" 1	Magyar " "	115. 2 —			
26. " "	ugyanaz	2 30	" 1	" " "	125. 2 25			
			" 1	" " "	130. 2 40			
			36. 1	Francia szab. Coper	115. 1 20			
			" 1	" " "	115. " "			
			" 1	magyar " "	125. 1 40			
Férfi színes ingek.			Férfi gallérok és kézelők.					
Szám drb.	frt. kr.							
15. 1	Oxford gallér és kézelővel	— 65 25						
15. " "	ugyanaz nagyobb	— 75 25						
20. " "	ugyanaz	1 20 15						
30. " "	ugyanaz	1 60 15						
35. " "	ugyanaz	1 80 15						
40. " "	ugyanaz	2 —						
56. " "	Croasé ugyanaz	2 50 15						
20. " "	Creton belsőldi	1 20						
30. " "	ugyanaz francia	1 60						
35. " "	ugyanaz	2 —						
40. " "	ugyanaz	2 —						
45. " "	Canotier	2 40						
Gyermekek ingek leálló gallér és kézelővel.								
Szám drb.	nyakbőség.	32. 33. 34. 35.						
20. " "	Színés	75 kr. 85 ft. 1 15						
30. " "	" "	90 kr. 1 15 1 25 1 40						
35. " "	Fehér	1 15 1 20 1 30						

Mindenféle len és pamut vásznak, 100 különböző legjobb fajtaú Chiffon, Creton és Madapolán fehér ingszövetek 22 krtól 70-ig. Fehér és színes asztalnemű, 1000 különböző mintán legjobb mosó Canotín, Madapolán, Creton és oxfordi ing- és kötöszövetek, 16 krtól 56 krig. Függöny naczek, gyapjú és pike takarók, paplanok, madracok, futó szőnyegek, zsemlia nyírot és nyíratlan nagy szőnyegek és Gobelin garnitúrák, mely utóbbiakból nagy raktárt tartok. Legújabb szerkezteti esőernyők, 1 forint 40 krtól 15 forintig. Fehér és színes len és pamut zsebkendők, 6 db 1 kőtegebe 55 krtól 7 ftig. Legújabb n.-aktendők, selyem zsebkendők, szarvasbőr és glage kesztyűk, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasínorok stb. legújanyosabb árban.

Sima, himzett és redős len és pamut ingbetétek, Len és chiffon himzett stráfok, csipkék és betétek, kötő, varró, himző pamutok és ezernék, ujon szűltétek részére garnitúrák, főkötők, réklék és takarók.

Továbbá elvállalom kiházasítás, vagy magán szükségére kívánt fehérneműk pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem van fordítva, teljes kiházasítás (stafurung) 100 frttól 2000 frtig.

Megrendeléseket, nyakbőség, váll- és ujjahossza, papírszeleten pontos mértéke beklldése mellett saját felelősségemre azonnal esmáltatom, mely esetben a kívánt czikknek számát, bőségét, hosszát, árát és fajtáját meghatározni kérem; megrendelés a fentebbi árjegyzéken kitűt czikkéből, mely mindig készletben van, azonnal teljesíthető.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte fletet össegét visszaszolgálom, vagy másokkal kívánatra kicserélem, alázatos szolgálja

Legtöbb törekvésem n. ér. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt megtartani

SÁRGA KRISTÓF.